

Research Article

MODEL OF COOPERATIVE NETWORK MANAGEMENT TO PROMOTE THE LIFE SKILLS OF PRIMARY STUDENTS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Received: December 10, 2023

Revised: December 30, 2023

Accepted: January 15, 2024

Sana-anong Chooraa^{1*} Thirasak Uppamaiathichai² Sathiraporn Chaowachai³ and Nattakan Prachanban⁴

सनอนงค์ ชูรา^{1*} ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย² สติพร เชาวนชัย³ และณัฐกานต์ ประจันบาน⁴

^{1,2,3,4}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

^{1,2,3,4}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

*Corresponding Author, E-mail: sanaanongc64@nu.ac.th

Abstract

This research aims to develop a cooperative network management model to promote life skills of primary school students under the Office of the Basic Education Commission. The research method consists of 1) studying the components and guidelines of the cooperative network management to promote life skills of primary school students under the Office of the Basic Education Commission by studying from documents, concepts, theories, and related research, studying 3 best practice schools and interviewing 5 experts; 2) create and examine the model with a discussion meeting process: Multi-Attribute Consensus Reaching (MACR); and 3) evaluate the feasibility and usefulness of the model. The group providing information is educational institution administrators or acting director of a primary school under the Primary, Lower Northern Province, totaling 327 persons. The results of the research found that the cooperative network management model to promote life skills of primary school students under the Office of the Basic Education Commission, there are 7 components: component 1: principles of the model, component 2: purpose of the model, component 3: cooperation network agencies, component 4: scope of cooperation, component 5: Providing resources of the cooperation network, component 6: cooperation network management process, and component 7: life skills of primary school students. The feasibility and usefulness of the model. Overall, it is at the highest level.

Keywords: Cooperation Network Management Model, Cooperation Network Management Approach, Life Skills of Elementary School Students

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล ศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบฯ ด้วยกระบวนการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi-Attribute Consensus Reaching: MACR) 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 327 คน ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ, แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ, ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา

บทนำ (Introduction)

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้านทั้งในมิติทางสังคมและเทคโนโลยี นำไปสู่รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อเตรียมการพัฒนาคูณภาพคนให้สอดคล้องกับความต้องการทักษะ องค์ความรู้ และคุณลักษณะของโลกศตวรรษที่ 21 สภาพสังคมในทศวรรษใหม่ กำลังเคลื่อนจากยุคของข้อมูลข่าวสารผ่านยุคสารสนเทศเข้าสู่ยุคสังคมใหม่โลกกำลังจะกลายเป็นแบนราบด้วยความเจริญทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร (Office of the Education Council, 2021) ได้ส่งผลกระทบต่อเด็กวัยเรียน ทั้งการดำเนินชีวิตท่ามกลางกระแสเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง และความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาคือของบุตรหลาน ตลอดจนการเผชิญสิ่งยั่วยุหรือตัวแบบที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอย่างมาก ทั้งปัญหาการปรับตัวปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนที่มีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้ว อาจเป็นคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต มีปัญหาทางอารมณ์ จิตใจ และมีความขัดแย้งในชีวิตได้ง่าย ครุจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้ผู้เรียนมี ทักษะชีวิต เป็นภูมิคุ้มกัน ให้รอดพ้นจากการครอบงำความคิดของสื่อเทคโนโลยี และตั้งรับต่อการก้าวรุกทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน (Office of the Basic Education Commission, 2010)

ในการจัดการศึกษา สิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการพัฒนาคูณภาพการศึกษา คือการพัฒนาทักษะชีวิต (Life skills) ทักษะชีวิตมีความสำคัญสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับในอนาคต ทักษะชีวิตมีนักวิชาการกล่าวไว้ว่า ทักษะการใช้ชีวิต คือ ความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาดตนเองเรียนรู้ได้ มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ ดำรงชีวิตด้วย

ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี เคารพกติกา มีระเบียบวินัย คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีทักษะการทำงานหรืออาชีพ คือ ความสามารถประยุกต์ใช้ ความรู้และทักษะในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร การทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีความยืดหยุ่นและปรับตัวได้ดี ริเริ่มงาน ดูแลตนเองได้อดทน และขยันทำงาน (Wongphiromesant & Reungkanjanaset, 2010) ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว ทักษะชีวิต จะต้องประกอบด้วย ทักษะชีวิตทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างทักษะชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่เด็ก ซึ่งหากเด็กได้มีโอกาสเริ่มต้นฝึกหัดกับภาวะบีบคั้นในชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับช่วงวัยด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็นความคุ้นเคย ประสบการณ์เล็กๆ จะค่อยๆ สะสมเกิดเป็นความรู้ มีวิถีคิด ทักษะคิด และทักษะความสามารถ ในการจัดการกับสถานการณ์ของชีวิตในภายภาคหน้าได้ เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดที่เกิดขึ้นกับชีวิต ไม่ว่าจะหนักหนายิ่งใหญ่ก็สามารถนำทักษะนั้นขึ้นมาใช้ได้โดยอัตโนมัติ (WTO, 2010)

เครือข่ายความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (Ministry of Education, 2010) จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการองค์กร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน ทั้งนี้ เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มเครือข่าย ที่เกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผนกำหนดแนวทางในทุกขั้นตอน และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนที่จะเป็นเครือข่ายความร่วมมือ มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมให้เกิดรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาและกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือที่มีความเข้มแข็ง มีความต่อเนื่อง เกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาการพัฒนา รวมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน การบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือที่ดี จะทำให้การประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความร่วมมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะของผู้เรียน รวมถึงเครือข่ายมีความเข้มแข็งยั่งยืน (Theerangsu, 2020)

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยที่กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการองค์กรและจะเป็นการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของผู้บริหารเขตพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ที่จะเป็เครือข่ายความร่วมมือ รวมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ในการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

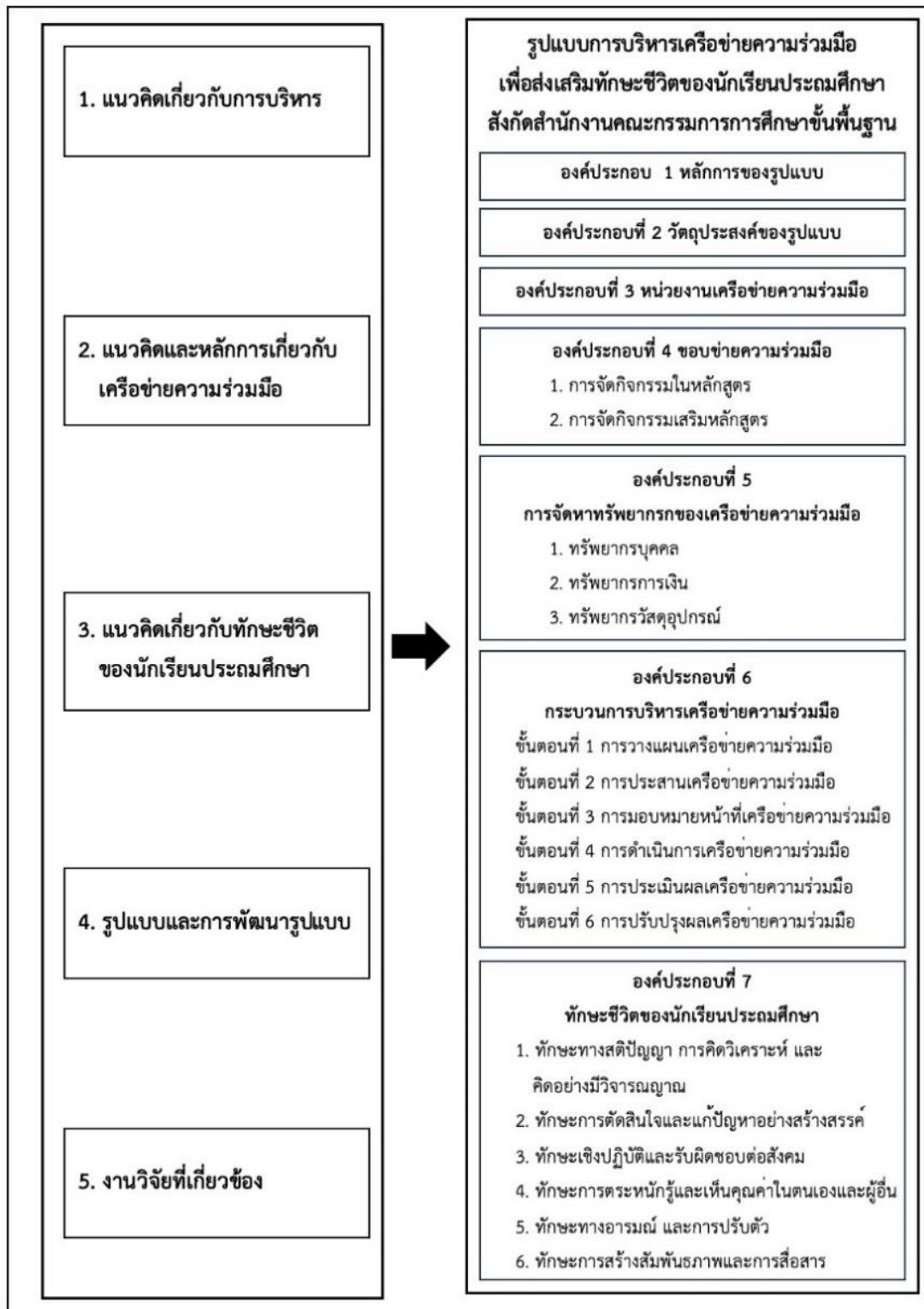
กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการวิจัยดังแสดงในภาพต่อไปนี้

Figure 1

Conceptual Framework

กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การศึกษาองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์เอกสาร แหล่งข้อมูล คือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเคราะห์เอกสารการศึกษารูปแบบองค์ประกอบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 3 โรงเรียน และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านทักษะชีวิตของนักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. การสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล คือ ข้อมูลจากการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มากร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แหล่งข้อมูล คือ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้มีประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีตำแหน่งทางวิชาการ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือมีผลงานทางวิชาการ ด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป สาขาการบริหารการศึกษา ที่รับผิดชอบนโยบายดูแลกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา และการส่งเสริมทักษะชีวิตในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 เป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีผลงานและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบทักษะชีวิต ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบ ด้วยกระบวนการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ (Multi-Attribute Consensus Reaching: MACR) คือ ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบประเมินร่างรูปแบบเพื่อหาฉันทามติในรอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนประเมินตัดสินความจำเป็นของประเด็น ร่างรูปแบบ โดยใช้ระบบมาตราส่วนประเมินค่าคะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคิร์ท มีค่าคะแนน 5 ระดับ ตั้งแต่ 0 – 100 และส่งผลกลับมาให้ผู้วิจัย นำมาประเมินผลและวิเคราะห์ ประเด็นร่างรูปแบบข้อใดที่ผู้เชี่ยวชาญ

เห็นว่า ไม่มีความสำคัญ ผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรอบที่ 2 ในข้อนั้น โดยการประชุมอภิปรายแบบพหุลักษณะเพื่อหาฉันทามติ และปรับปรุงแก้ไข ในรูปแบบการประชุมออนไลน์

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หรือ วิชาการผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย (Results)

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาองค์ประกอบ และแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ และ องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากผลการสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้ได้รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 เครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา โดยผลการตรวจสอบร่างรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าภาพรวมของรูปแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบส่วนใหญ่มีความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

Figure 2

A Collaborative Network Management Model to Promote Life Skills of Primary School Students under the Office of the Basic Education Commission

รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ใช้หลักการบริหารในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยสถานศึกษาประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ในการบริหารการจัดการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา และเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ มีบทบาทหน้าที่ลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) เป็นเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการจัดกิจกรรมในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยร่วมมือในด้านทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน 3) เครือข่ายผู้ประกอบการ 4) สโมสรลูกเสือจังหวัด 5) วัด 6) สถานตำรวจภูธร 7) องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล 8) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สาธารณสุขจังหวัด 9) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ 10) หน่วยงานภาคเอกชน

องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ มีขอบข่ายดำเนินการ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดกิจกรรมในหลักสูตร คือ 1.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1.2) กิจกรรมชุมนุม/ชมรม ตามความถนัด 1.3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และ 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ 2.1) ค่ายโครงการวิชาการ บูรณาการ 8 กลุ่มสาระ 2.2) กิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม 2.3) กิจกรรมวินัยจราจร 2.4) กิจกรรมสถานศึกษา 2.5) กิจกรรมว่ายน้ำเพื่อชีวิต 2.6) กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย 2.7) กิจกรรมมัคทายกน้อย 2.8) กิจกรรมเพศวิถีศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ มีการดำเนินการการจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทรัพยากรบุคคล คือ การจัดหาวิทยากร ปรากฏชาวบ้าน ที่มีความรู้ในแต่ละกิจกรรม 2) ด้านทรัพยากรการเงิน คือ 2.1) แหล่งงบประมาณภายใน ได้แก่ งบจัดการเรียนการสอน และงบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2.2) แหล่งงบประมาณภายนอก ได้แก่ การเสนอขอของงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกและการระดมทรัพยากร และ 3) ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ คือ การจัดหาสื่อการเรียนรู้ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเครือข่ายความร่วมมือ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการจัดประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา กำหนดนโยบาย ทิศทาง มาตรฐาน/ตัวชี้วัดและเป้าหมาย ประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน จัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การประสานเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารประสานงานเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา คณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา จัดทำข้อมูลสมาชิกของเครือข่ายความร่วมมือ เครือข่ายความร่วมมือ ร่วมกันจัดทำแผนงานโครงการในการส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา จัดทำแผนสนับสนุนงบประมาณ เป้าหมายการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางการสนับสนุนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การมอบหมายหน้าที่เครือข่ายความร่วมมือ คณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา ดำเนินการกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบ การจัดกิจกรรมในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบเป็นคณะทำงานฝ่ายต่างๆ ให้เหมาะสมกับบุคลากร

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ คณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษาทำ MOU ระหว่างโรงเรียนกับเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในหลักสูตร

และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษาเครือข่ายความร่วมมือ ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเครือข่ายความร่วมมือ คณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา ประเมินผลจากการสรุปผลการดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้อง และให้ข้อคิดเพื่อการปรับปรุงพัฒนา นำผลสรุปมาประเมินเทียบเคียงมาตรฐานที่กำหนด เพื่อวางแผนพัฒนาและส่งเสริม ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการดำเนินงานส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา จัดทำรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา นำเสนอแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน

ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงผลเครือข่ายความร่วมมือ คณะกรรมการส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนประถมศึกษา นำข้อคิดที่ได้จากการสรุปผลมาดำเนินการปรับปรุงพัฒนา โดยใช้กระบวนการ PLC ทบทวนและสะท้อนผลและแนวคิดต่างๆ ร่วมกัน มีการเผยแพร่ประสิทธิผลการดำเนินงานส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา หลักจากดำเนินกิจกรรมโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ผ่านรายงานโครงการ รวมถึงการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิต 6 ด้าน ได้แก่

7.1 ทักษะทางสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนมีความสามารถในการคิด ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีการวางแผนและการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด สามารถวิเคราะห์กลุ่มเพื่อนและอิทธิพลของสื่อต่างๆ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลได้สมเหตุสมผล

7.2 ด้านทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีความสามารถในการจัดระบบความคิด สามารถจัดลำดับความสำคัญ วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ คาดคะเนความเสี่ยงและการประเมินสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวัน มาใช้ประกอบการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

7.3 ทักษะเชิงปฏิบัติและรับผิดชอบต่อสังคม นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสม รู้จักแต่งกายตามมารยาททางสังคม รู้จักการป้องกันตนเองจากโรคภัย การรักษาความสะอาด ที่ถูกสุขลักษณะ รู้จักดูแลความปลอดภัยส่วนบุคคล ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมได้ มีความรับผิดชอบต่อการทำงานและเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม

7.4 ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น นักเรียนมีความสามารถในการรู้ความถนัดความสามารถ จุดเด่นจุดด้อย ยอมรับ เห็นคุณค่าของตนเอง ภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น เข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคล มีเป้าหมายในชีวิต เคารพสิทธิ ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล รู้จักมองตนเองและผู้อื่นในแง่บวก มีความเชื่อมั่น รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น

7.5 ทักษะทางอารมณ์ และการปรับตัว นักเรียนมีความสามารถในการจัดการความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง รับรู้ถึงสาเหตุและรู้วิธีผ่อนคลายความเครียด จัดการกับอารมณ์ของตนเองที่ส่งผลทางลบต่อร่างกายและจิตใจได้ ปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่หลากหลาย รู้จักสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ยุติข้อขัดแย้งในกลุ่มเพื่อนด้วยสันติวิธี พร้อมเสนอทางออกของข้อขัดแย้งโดยใช้วิธีเชิงบวกบนพื้นฐานของเหตุผลและข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

7.6 ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันและกันและสามารถรักษาสัมพันธภาพไว้ การให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของกลุ่ม โดยใช้ภาษาและกิริยาที่เหมาะสมในการสื่อสาร เป็นผู้ฟังที่ดี การแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้จักปฏิเสธ ต่อรอง และร้องขอความช่วยเหลือในสถานการณ์เสี่ยงได้

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Table 1

Presentation of the Feasibility and Benefits Assessment of the Collaborative Network Management Model to Promote Life Skills of Primary School Students under the Office of the Basic Education Commission:

An Overview

แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม

(n = 327)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	SD	ระดับความเป็นไปได้	$\bar{X}$	SD	ระดับความเป็นประโยชน์	ผลการประเมิน
องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	4.84	0.36	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.81	0.39	มากที่สุด	4.87	0.34	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ	4.58	0.49	มากที่สุด	4.77	0.42	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ	4.69	0.40	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ	4.56	0.47	มากที่สุด	4.71	0.35	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ	4.60	0.39	มากที่สุด	4.61	0.42	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา	4.67	0.32	มากที่สุด	4.73	0.31	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม	4.68	0.30	มากที่สุด	4.74	0.31	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จาก Table 1 พบว่า ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) โดยประเด็นที่มีค่าสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.84$) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.81$) องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.69$) องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ($\bar{X} = 4.67$) องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.60$) องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.58$) ตามลำดับ และต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.56$) และผลการประเมินความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) โดยประเด็นที่มีค่าสูงสุด คือ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.77$) องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.76$) องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ

($\bar{X}$ = 4.73) องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ($\bar{X}$ = 4.73) องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X}$ = 4.71) และต่ำที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ($\bar{X}$ = 4.61)

อภิปรายผล (Discussions)

จากผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา และผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาพรวมพบว่า มีความเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญและเชื่อมโยงกันเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1 องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ เป็นหลักการบริหารในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยสถานศึกษาประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นระบบตามหลักการ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Suthirut (2018) ได้กล่าวว่า รูปแบบที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย 2) ทฤษฎี หลักการ ปรัชญาหรือแนวคิด 3) กระบวนการ 4) การวัดและประเมินผล และ 5) การจัดระบบ และสอดคล้องกับ Boontod (2011) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่าควรมีองค์ประกอบหลัก คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา และนำรูปแบบไปใช้

1.2 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา 2) เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทำให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาขาดทักษะชีวิตที่จำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวันและการเตรียมตัวสู่อนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechyoddee (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 3) ศึกษาระดับทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21ของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rujicheep (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 เพื่อ 1) ศึกษาทักษะชีวิตของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา

ความต้องการและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และ 4) เพื่อประเมิน กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา

1.3 องค์ประกอบที่ 3 หน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย ดังนี้ 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) เครือข่ายกลุ่มโรงเรียน 3) เครือข่ายผู้ประกอบการ 4) สโมสรลูกเสือจังหวัด 5) วัด 6) สถานีตำรวจภูธร 7) องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล 8) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/สาธารณสุขจังหวัด 9) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 10) หน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chomdech (2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จในการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหารกลุ่มนโยบาย 2) บทบาทของกลุ่มผู้ปฏิบัติ 3) บทบาทของกลุ่มเครือข่าย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.4 องค์ประกอบที่ 4 ขอบข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา เป็นการจัดกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดกิจกรรมในหลักสูตร ประกอบด้วย 1.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด 1.2) กิจกรรมชุมนุม 1.3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 2) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย 2.1) ค่ายโครงงานวิชาการ บูรณาการ 8 กลุ่มสาระ 2.2) กิจกรรมค่ายคุณธรรม จริยธรรม 2.3) กิจกรรมวินัยจราจร 2.4) กิจกรรมสถานักเรียน 2.5) กิจกรรมว่ายน้ำเพื่อชีวิต 2.6) กิจกรรมมัคคุเทศก์น้อย 2.7) กิจกรรมมัคทายกน้อย 2.8) กิจกรรมเพศวิถีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechkong (2019) พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตในโรงเรียนอาจกระทำโดยการผ่านการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และ ออกแบบกิจกรรมใหม่ โดยทั้ง 2 ส่วนควรคำนึงถึงการออกแบบ และเลือกใช้ ให้ตรง และส่งผลต่อทักษะชีวิตที่มีความต้องการ จำเป็น เฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะชีวิตได้จริง โดยข้อบังคับของหลักสูตรที่ต้องสอนวิชาการให้ครบ ทำให้ครูสามารถ กระทำเพียงการใช้กระบวนการสอนในการเชื่อมโยงความรู้ทางวิชาการเข้ากับทักษะเฉพาะด้านต่างๆ ที่สำคัญ โดยการใช้ประเด็น คำถาม เทคนิค R-C-A อีกด้านหนึ่งพบว่าครูอาจออกแบบการเล่น หรือการกีฬาที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้มากมาย ทั้งจากเพื่อน จากกฎ กติกา แกล้งๆ ซึ่งเป็นการสร้างทักษะชีวิตได้อีกทาง และสอดคล้องกับ Rujicheep (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 พบว่าด้านสภาพการพัฒนาทักษะชีวิต ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) การบูรณาการในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน และ 3) โครงการพิเศษต่างๆ

1.5 องค์ประกอบที่ 5 การจัดหาทรัพยากรของเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียน ประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากรบุคคล 2) ด้านทรัพยากรการเงิน ดำเนินการจัดหาทรัพยากรการเงิน ได้จาก 2 แหล่ง ดังนี้ 2.1) แหล่งงบประมาณภายใน เป็นเงินอุดหนุนรายหัวของโรงเรียน ค่าจัดการเรียนการสอน และค่ากิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ตามโครงการเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ 2.2) แหล่งงบประมาณภายนอก จากการจัดทำกิจกรรมโครงการ เพื่อเสนอของบประมาณหน่วยงานภายนอก และการจัดระดมทรัพยากรทางการศึกษา 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ โดยจัดหาสื่อ การเรียนรู้ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rujicheep (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และ เขต 2 พบว่า ปัจจัยภายในที่จะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ อาคารสถานที่ในการดำเนินกิจกรรม 4) การบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

1.6 องค์ประกอบที่ 6 กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนเครือข่ายความร่วมมือ ขั้นตอนที่ 2 การประสานเครือข่ายความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การมอบหมายหน้าที่เครือข่ายความร่วมมือ ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการเครือข่ายความร่วมมือ ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลเครือข่ายความร่วมมือ ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงผลเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dechkong (2019) กระบวนการบริหารเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการ ขั้นตอนที่ 4 การควบคุม) และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Choungboonsri (2015) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กร ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุง ขั้นตอนที่ 6 การรายงาน และขั้นตอนที่ 7 การประสานงาน

1.7 องค์ประกอบที่ 7 ทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วยทักษะชีวิต 6 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะทางสติปัญญา การคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) ทักษะเชิงปฏิบัติ และรับผิดชอบต่อสังคม 4) ทักษะการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น 5) ทักษะทางอารมณ์ และการปรับตัว 6) ทักษะการสร้างสัมพันธภาพและการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ungkul (2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรปัจจัยได้แก่ ความสามารถด้านเหตุผล การมองโลกในแง่ดี สภาพแวดล้อมทางการเรียน และการอบรม สั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกราชระหว่างตัวแปรปัจจัยกับทักษะชีวิตมีค่า .620 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอธิบายร่วมกันได้ร้อยละ 38.4

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ด้านทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สถานศึกษาควรมีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับต้องการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ให้สอดคล้องตามความต้องการชุมชน และบริบทของสถานศึกษา

1.2 ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยสามารถกำหนดกิจกรรม และเครือข่ายความร่วมมือตามความเหมาะสม

1.3 ด้านหน่วยงานเครือข่ายความร่วมมือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรมุ่งพัฒนาศักยภาพผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้มีความรู้ มีทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และมัธยมศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแบบวัดทักษะชีวิต สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา

References

- Boontod, M. (2011). *Development of management model for internal quality assurance that affects quality the school is affiliated with the Office of the Basic Education Commission* (Master thesis). Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat University.
- Chomdech, P. (2020). *Development of management model to promote life skills in the 21-century for primary school students under Bangkok* (Master thesis). Bangkok: Kasetsart University.
- Choungboonsri, T. (2015). *Development of Academic Cooperation Network Management Model of Regional Science Schools* (Doctoral dissertation). Phitsanulok: Naresuan University.
- Dechkong, K. (2019). *Management model of development activities student to enhance life skill of student in secondary schools* (Doctoral dissertation). Phitsanulok: Naresuan University.
- Dechyoddee, D. (2019). *Development of a participatory management model of local wisdom in learning management to promote life and career skills of learners. In educational institutions affiliated with local education groups northeast* (Doctoral dissertation). Maha Sarakham: Mahasarakham Rajabhat University.
- Ministry of Education. (2010). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551*. Bangkok: Agricultural Co-Operative Federation of Thailand.
- Office of the Basic Education Commission. (2010). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and as amended (No.3) B.E. 2553 (2010)*. Bangkok: Office of the Prime Minister.
- Office of the Education Council. (2021). *Essential skills of the future to prepare for the quality development of Thai people of all ages. Supporting the rapid change of the 21-century world: study results and ways to promote*. Bangkok: Phetkasem Printing Group.
- Rujicheep, P. (2015). *Strategies to develop life skills of students in educational institutions under Kamphaeng Phet Elementary Education Area Office, District 1 and District 2* (Doctoral dissertation). Kamphaeng Phet: Kamphaeng Phet Rajabhat University.
- Suthirut, C. (2018). *Curriculum Development Theory into practice*. Bangkok: V Print.
- Theerangsu, K. (2020). *Guidelines for developing collaborative networks for schools affiliated with the Office of Secondary Education Area 24* (Master thesis). Maha Sarakham: Mahasarakham University.
- Ungkul, N. (2009). *A study of some factors affecting the life skills of students in Grade 3 under Bangkok* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Wongphiromesant, Y., & Reungkanjanaset, S. (2010). *Life Skills*. Bangkok: Thai Health Promotion Foundation.
- WTO. (2013). *CBR Guidelines (Community Based Rehabilitation)*. Bangkok: Premium Express.